

I COM AQUESTES, MIL

Algunes revistes que no han arribat al número 100

«L'Hora», «Revista Europa», «Setmanari de Sant Cugat», «El Món» —aquesta sí, però ix per desig de l'autor—, «El be negre amb potes roses» i «Cul-de-sac» no van fer cent números. I tot va començar quan Ramon Barnils enviava la «Revista» als subscriptors...

Ramon Barnils

El *Setmanari Sant Cugat* va durar-ne setanta-cinc, de números: el primer va ser del sis de març de 1959, i el darrer, del nou d'agost de 1960.

Com que era de Sant Cugat del Vallès, el meu poble, per cert, duia a la capçalera quatre pins, que hi fan un bosc espès; tres turons, que hi fan una serra; el sol ponent-se darrere de les muntanyes de Montserrat i unes orenetes, també a ponent; el campanar del monestir; l'escut del poble; unes flors que no identifico, un raïm, per tanta vinya com tenim; un mas, un pagès llaurant amb animal i unes xemenesies de fàbrica. Era obra de Joan Tortosa, que anys després va posar una acadèmia de dibuix i es guanyava la vida dibuixant *christmas*.

El director es deia senyor Sebastià, i tenia una fabriqueta d'escombres de les que després se'n va dir merri, o motxo. Creia en bruixes i escrivia els editorials.

Després hi havia el senyor Sánchez y Pascual, que tampoc no era del poble. El senyor Sánchez y Pascual era novel·lista de gènere de l'oest i policiaques, sistema Corín tellado. Un dia

em va veure amb una col·lecció de llibrets de narracions curtes, col·lecció que ja no he tornat a veure més: sempre he tingut l'afalagadora sospita que, de cada una d'aquelles dotzenes de narracions curtes, en va sortir ben bé una novel·la llarga i, oh meravella, policíaca o de l'oest.

Ramón Sagalés, àlies «Galtes», de cal Perla, n'era l'ànima i el mecenes, tenia una impremta, que era el seu negoci, a més d'algun lloguer i de l'estanc. Era d'Esquerra Republicana, gent que toca de peus a terra —la d'abans, vull dir— i per això, parlar amb un llibre li semblava una espanyolada. A casa seva, a la mateixa impremta, es feien les reunions de redacció. La revista, en canvi, la feien sobretot ell i la seva esposa, que anava a dur la publicació a censura, a Rubí —quan teníem temps, que de vegades no en teníem, i llavors tiràvem pel dret.

El Sagalés em va pagar el meu primer sou dins del ram de les arts gràfiques, no pas pel que escrivia al setmanari, sinó perquè m'encarregava d'enviar la revista als subscriptors. Dels esports, se n'encarregava l'Evarist Gener, de cal Comte, que havia sigut futbolista. Jo hi feia una secció de

carrer, «Lo que se habla por ahí», amb dos personatges que parlaven de les coses del poble: l'Anton i el Jepet, l'un escriptor i l'altre pagès, l'un seriós i l'altre de la broma.

I una glòria, evidentment futura:

Paquito Rico. Hi feia coses d'espectacles i moviment diguem-ne intel·lectual: al primer número hi publica una entrevista que titula «Un gran ballarín: Antonio». Al Número dos, «La eterna Josephine Baker». Al tres, «Un gran escriptor: José Maria Castillo Navarro». Al vuit: «Un boxeador: Paco Carreno». I així successivament. Avui es fa dir Don Francisco Rico, i és flamant acadèmic, de la Real Espanola, no cal dir-ho.

El setmanari era de la «Red Catalana de Prensa», que volia dir de Falange: o això, o l'església. Quan van fer batlle de Sant Cugat el meu oncle, que per batlle era també cap local del *Movimiento*, el primer que va fer va ser tancar-lo, però sense rancúnia: va dir que no volia molèsties, que era una pura qüestió de comoditat.

«Revista Europa»

Aquesta va durar tretze números, però és que era més cara. Un empresari lligat amb l'Opus, i més tard tancat a la presó Model per l'afer del Banc de Navarra, Joan Palomeras i Bigas, gran personatge, va salvar la *Revista Europa* dels anys cinquanta i seixanta, on havien col·laborat de Salvador Dalí a Eugeni d'Ors, i Josep Maria Cas-

tellet; en el moment de comprar-la, Palomeras era europeista, i a càrrec del senyor Riera Clivillé, que poc després fugia a França, per qüestions de diners. El senyor Palomeras va comprar la revista amb la mateixa intenció que d'altres posaven un pis a una senyoreta: perquè li agradava, i per presumir, ara que els negocis li anaven a tota vela —fons d'inversió—. Així, doncs, el dos d'octubre de 1971

Dalt, Romà Govern. A l'esquerra, Jaume Fuster.

en sortia el primer número. El senyor Palomeras en va fer director el que li duia la revista de la seva empresa, a mi, doncs. La redacció, vista setze anys després, fa patxoca: Xavier Battalla, eminència grisa d'*El País* (Barcelona); Franco Estadella, és a dir José Antonio Franco Estadella, actual director d'*El País* (Barcelona); Romà Gubern; Jaume Lorés; Rosa Massagué, corresponsal a Londres i Roma d'*El Periódico* i de Catalunya Ràdio; Ricard Munoz Suay, eminència grisa del conseller Ciscar; Jaume Perich; Ramon Pi, de *La Vanguardia*; Xavier Roig, cap de premsa, d'imatge i crosca del batlle de Barcelona; César Santos Fontenla; Joan de Sagarra; Andrés C. Serra, és a dir Andreu Claret, avui capítost del PCE; Eva Serra; Juan Tébar; el dibuixant Ivà; Santi Soler, ideòleg, potser ja aleshores, del MIL...

Serveis informatius: *The Economist* i *The Guardian*. Portada i un plec, en color. Disseny avançat. El darrer número, el tretze, de 24 de desembre de 1971, tocava la crisi monetària mundial, converses entre les dues Alemanyes, les bases EUA... a Portugal, negocis Renault-URSS, el president del Brasil als EUA, les crisis de Corea del Sud, Chrysler-Ford, diferències Espanya-Cuba, el cas Matesa, any decisiu per a la universitat de l'estat, l'acupuntura, el candidat John Lindsay (reportatge gràfic)...

Dues seccions van fer forrolla: la del dibuixant Perich, que per primera vegada i no sé si última va fer acudits en color; i la de Joan de Sagarra, que hi feia crítica de televisió, amb la condició de no tenir televisor i d'anar-la a veure al bar, a casa d'uns amics, o de no veure-la, senzillament; ho recordo com les crítiques de televisió més objectives, més sagnants i més informades que mai hagi llegit.

L'amo, el qui s'havia comprat un setmanari d'informació general com el qui li posa un pis a una senyoreta, ens havia assegurat que tenia diners per aguantar un any. No es pot ser puta: als tres mesos ens va dir que se li havien acabat, i ja hi vàrem ser: els redactors i col·laboradors negociant idemnització —es veu que encara no l'han cobrada— i el director havent-la cobrada sencera —el primer cas en molts anys: els directors no l'exigien per por que cap més empresa no els donés feina. Però era moda la moral *hippie* i vaig deixar que m'arrossegés. Resultat: cotxe nou, tres mesos a Londres i set més sense fer brot.

«L'Hora»

L'Hora, és a dir, la immediatament anterior a *L'Hora socialista*, és un setmanari que no sé si va arribar als cent números. El seu director era Pere Oriol Costa, que havia estat director de *Tele/eXprés*, una vegada n'hagué dimitit, pels habituals metafòrics motius de salut, el seu director per excel·lència, Manuel Ibáñez Escofet, avui director de fet de *La Vanguardia*. Com a director, Pere Oriol Costa tenia aquesta filosofia: «Procuro, per tots els mitjans, no perdre ni un sol lector»; de manera que la revista no devia durar-los pas, els cent números. Va sortir el 1979, fins al 1981, i va ser el primer intent del PSC-PSOE de tenir presència seriosa entre la premsa en català —el segon és l'actual *El Món*. Com en aquest, a mesura que passa-

ven els números augmentava el transvasament de redactors entre la revista i les oficines de premsa del partit, i viceversa; i com que al partit es veu que hi ha més futur o paguen més bé que no a la publicació, el nombre de lectors, contra l'expressada voluntat del director, anava disminuint. Hi vaig escriure un article setmanal, del pri-

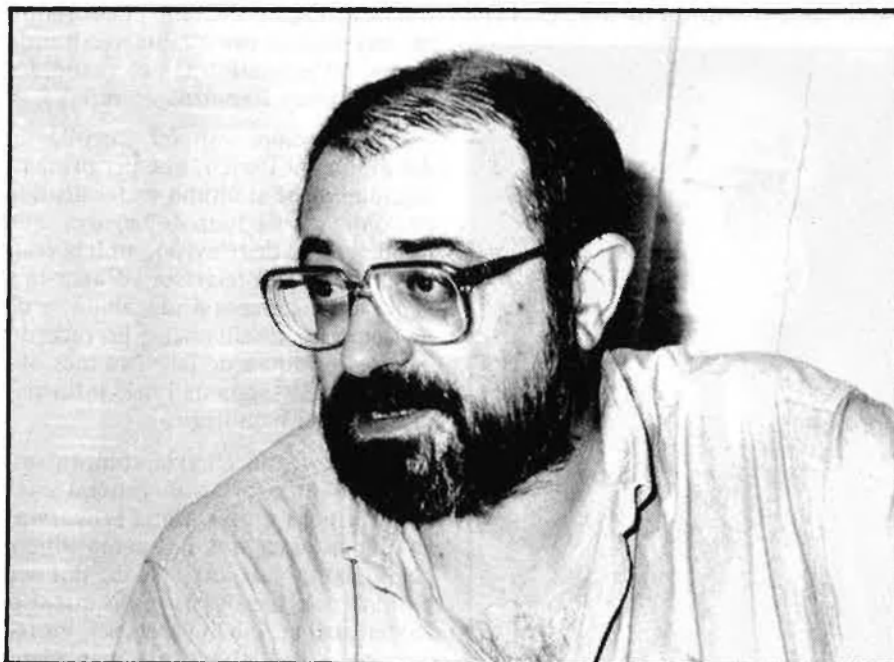
nís de cultura necessari perquè, com diuen els francesos, sigui l'ignorant perfecte. Una vegada li'n vaig fer una que em compensa l'enredada econòmica de què ell prèviament m'havia fet objecte: em parlava de *Moby Dick* amb coneixement total de causa, de manera que el següent article que li vaig enviar va consistir a copiar exac-

devien passar, de bé, els d'*El be negre* de la República. Ens entusiasma, a més de la qualitat de la llegendària revista satírica, que havíem anat a consultar més o menys subreptíciament a la casa de l'Ardiaca de Barcelona, el sistema de treball: *El be negre*, el feien en una nit. Un dia, l'amo del bar «Pla de la garsa», del carrer d'Assaonadors de Barcelona, em va preguntar si tenia cap negoci per proposar-li.

—*El be negre*.

—Fet.

Li vàrem posar «Amb potes rosses» perquè «*El be negre*» tenia amo, i no va acabar de veure-ho clar. Ens reuníem un vespre a la setmana, al bar, i entre menjar i beure s'anava fent la revista. A la redacció hi havia tres sectors: un supervivent del vell *El be negre*, en Tísner; els qui feien la revista per fer pàtria: Joan Rendé, el matrimoni Jaume Fuster-Maria Antònia Oliver, en Quim Ferrer i Serret. I els altres. Va durar tota la primavera de 1979, i podria ser molt bé que no s'hi perdessin diners, tot i que pagava força bé: senzillament, se n'imprimien el doble dels que es venien, i quan se'n van adonar, els retorns s'ho havien menjat tot.

FRANÇOIS FERRI

Jaume Perich, col·laborador de «Revista Europa», una altra que tampoc no va arribar al 100.

mer número al darrer. Com que em pagaven part en metàl·lic i part en accions, al final jo devia ser-ne el principal accionista. Perquè després diguin.

«El Món»

Successora política de *L'Hora*, però amb recents errors gravíssims com el de no haver dit sí a l'OTAN, que li podria suposar la mort, encara dura, i ha passat dels cent. I que duri, per allò que deia Rovira i Virgili: que diguin el que vulguin, mentre ho diguin en català.

Tot i haver passat dels cent, jo no hi vaig passar pas, dels cent —qüestió de diners: aquests, ni amb accions, no pagaven—. En parlo per dos motius: l'un, perquè el seu primer director, Lluís Bassets, és un cas exemplar: després d'haver engegat la revista, la va deixar per anar-se'n a *El País* (Barcelona); quan va deixar la revista pel butlletí, va donar aquesta explicació: «M'estimo més anar en el Mercedes d'un altre, que en una vespero feta per mi»; una decisió impecable, en el seu cas. És un intel·lectual amb el ver-

tament el començament de la novel·la, canviant-ne només el cèlebre principi «Digueu-me Ishmael» per un transparent «Digueu-me Llúcia», i un «manhattanites» per un «de la Rambla». Com que fins el dia d'avui no me n'ha fet cap comentari, en dedueixo que aquell article li devia semblar un de tants. Ara, *et pour cause* que diria ell, és un dels caps intel·lectuals més influents i respectats d'*El País* a seques.

L'altre motiu per posar aquí *El Món*, tot i que ha passat dels cent números, és que hi vaig iniciar un joc que va quedar interromput, i que em continua semblant fort: oferia enviar traduïdes les cartes eròtiques, francament pornogràfiques de James Joyce a la seva esposa Nora, a totes aquelles persones de qualsevol sexe, individuals o col·lectives, que les responguessin, a Joyce i no a mi, adoptant la personalitat de Nora.

«Amb potes rosses»

Amb Joan de Sagarra havíem parlat dotzenes de vegades de com s'ho

«Cul-de-sac»

Una colla de dibuixants marginals, marginats i políticament extremistes de tots colors —adoradors, doncs, del còmic— organitzats en col·lectiu no tenien prou feina, i van decidir de fer una mena de filial, subproducte o cursal en català: va ser *Cul-de-sac*, una revista perfecta; quinze números, de l'abril al juliol de 1982 i, segons Quim Monzó, que la rebia a Nova York, en aquella ciutat no hi havia res millor. Em van venir a veure perquè volien que hi hagués una mica de text, «no gaire», em van advertir. A part del meu text, no gaire, van dedicar les pàgines centrals a uns totxos monumentals que confegia l'aleshores encara capellà de Santa Coloma, ja manager de l'Orquestra Plateria, i actualment ja separat de la Capellana. La Capellana ha donat origen a una de les millors peces curtes de la nostra literatura dels darrers anys. Una nit a Zeleste hi havia el capellà amb la seva capellana, que era molt guapa, i Jordi Ferràs, La Voss del Tropic, se la mira a ella, se'l mira a ell, i li diu: «Nano, si no vigiles, t'hauràs de comprar una boina amb mànigues».

I com aquestes, mil.